

Státní kalendář jako pilíř první československé republiky?¹

VOJTĚCH KESSLER

ABSTRACT: The state calendar as a pillar of the First Czechoslovak Republic

The First Czechoslovak Republic had a distinctive impact on Czech and Slovak historic awareness, despite its relatively short duration. One of the reasons for this was the elaborate system of state symbolism, for instance state holidays. This article focuses on the genesis of origin of the system of state holidays, its implementation within the terms of everyday or annual “operation” and finally also on its reception in a multi-national state. The system of state holidays was represented chiefly by the date of celebration of the birthday of President T. G. Masaryk (3 March), the First of May, the date of the anniversary of the Battle of Zborov (2 July), the Feast of Jan Hus, the feasts of Saint Cyril and Saint Methodius and also Saint Wenceslas, and particularly the 28 October, which was the date the republic had been established.

KEY WORDS: Interwar Czechoslovakia – Commemoration – Czech history – Holiday – Festivities – Nationalism
CONTACTS: Mgr. Vojtěch Kessler, Ph.D., Historický ústav AV ČR, v. v. i., Oddělení dějin 19. století, Prosecká 809/86, 190 00 Praha 9; e-mail: kessler@hiu.cas.cz

Ve své klasické práci *Představy společenství* popisuje Benedict Anderson obtížné dědictví, s nímž se musejí vypořádat aktéři každé státně-společenské restrukturalizace, a používá k tomu metaforu „elektrických rozvodů starého státu“.² Při všech převratech, revolucích, vyhlášení nezávislosti atd. se při pokusech o definice a charakteristiku, či prostě historickou explikaci vždy na prvním místě uvádí jako klíčový parametr odstraňování starého a prosazování nového. Ať už čehokoli. „Staré rozvody“ však mívají tuhý kořínek, a navíc se bez nich nový systém tak úplně neobejde. Nejde pouze o transformaci všeobjímajících ideologií či redefinování minulosti, ale i fenomény mnohem menší a jaksi přízemnější: o úředníky, archivy, konfidenty, zákony a třeba i kalendáře.

Ty poslední patří, aniž bychom si to připouštěli, k zásadním společensky formativním nástrojům. V mnohých teoriích zabývajících se společenstvími, státností či identitou, ať už vycházejících z historické vědy, politologie, sociologie, paměťových studií či dalších, jsou v nejrůznějších modifikacích a variacích prezentovány mimo jiné dva podstatné pilíře každé vědomé kolektivity, stručně řečeno narativ a normativ. Tedy na straně jedné představy o společně sdílené minulosti, povědomí o kolektivním příběhu od nejrůznějších mýtů až po

1 Tento text vznikl za diskusí s kolegy Dagmar Hájkovou, Pavlem Horákem a Miroslavem Michelou v rámci grantového projektu GA ČR, č. 14-12289S, Konstruování národní identity: Státní svátky za první Československé republiky; resp. při práci na kolektivní monografii Dagmar HÁJKOVÁ – Pavel HORÁK – Vojtěch KESSLER – Miroslav MICHELA (eds.), *Sláva republice! Oficiální svátky a oslavy v meziválečném Československu*, Praha 2018 (v tisku).

2 Benedict R. ANDERSON, *Představy společenství. Úvahy o původu a šíření nacionalismu*, Praha 2008.

interní produkci historické vědy, na straně druhé pak konsenzuálně respektovaná společná pravidla, počínaje ústavou a zákony a konče kulturními návyky.

Kalendáře jsou proto tak důležité, neboť zasahují do obou zmíněných pilířů. Proto je jim věnována taková pozornost a je na ně kladen při formování kolektivity zvýšený důraz. Jednotlivým dnům v roce jsou přiřazovány významy vztahující se k historii dané společnosti: výročí významných osobností (data narození, úmrtí či tronizace vládců), symbolická promítnutí idejí z nejvyšších pater konsenzuálního hodnotového žebříčku (dny nejrůznějších -ismů, mírů či naopak bojů za/proti/pro), relikty sakrality (výročí světců či církevních svátků, a to i v sekularizovaných společnostech) nebo oblíbené „dny počátků“, ať už konkrétně definované deklarativní kroky nedávné minulosti (dny ústavy, vyhlásování nových režimů a systémů), či mýty o původu (založení města, příchod prvních členů kolektivity a podobně).

Současně slouží traktování ročního cyklu a přiřazování konkrétních rituálů k jednotlivým památným dnům a svátkům k formování kulturních norem. Každý člen společnosti je prostřednictvím kalendáře konfrontován s příkazem, co má ten který den dělat, jak se chovat, jak se oblékat, kam jít, co jíst a tak dále.

Při zmíněných převratech a revolucích zůstávají kalendáře zpočátku v platnosti, a patří tak k oněm výše zmíněným „elektrickým rozvodům starého státu“. Nové elity se pak v různé míře snaží, ať už formou široké celospolečenské diskuse, či prostým nařízením „shora“, zasahovat do kalendáře postupně a přetvářet jej tak, aby plně vyhovoval a současně také saturoval novou státně-společenskou realitu.

V této eseji bychom se rádi zaměřili na konkrétní proces geneze státního kalendáře na příkladu první Československé republiky. Zda bylo potřeba kalendář rychle a ve spěchu měnit, jak probíhalo politické vyjednávání o jednotlivých symbolických datech a zda měla výsledná podoba kalendáře „úspěch“, tedy zda byla její role modifikátora státní identity úspěšná, či nikoli.

Ve střeoevropském prostoru, zejména pak v rámci nově se etablujících států, se bezprostředně po konci světové války snažily nové režimy „obhájit“, a to nejen vojensky a politicky, ale také symbolicky. Předchozí období spojené především s existencí habsburského soustátí, případně ruského carského impéria, muselo být potlačeno, popřeno a destruováno. Šlo o formu společenské „očisty“, kdy etiketováním minulého režimu jako a priori něčeho špatného a zavrženíhodného automaticky vzniká symbolická legitimita současného. Takováto očista probíhá nejen řízeně pomocí legislativního a deklarativního procesu prostřednictvím nových elit, ale také spontánně. Zde máme na mysli nejrůznější formy lidového ikonoklastu, který se může s odstupem času jevit jako barbarství, aniž by se reflektovala jeho soudobá potřeba, jako jakási forma autoimunitní očištné reakce. A tradiční monarchistické (s blížícím se koncem jejich existence můžeme dokonce napsat „autoritativní“) režimy, které na kultus dbají ve zvýšené míře, pro takový ikonoklastus v případě jejich zhroucení nechtěně připravují půdu. Vzpomeňme na spontánní odstraňování symbolů monarchie v prvních dnech existence československého státu, nebo na desítky medializovaných a ve své době nacionálně podmíněných a vyhocených případů inzultací soch Josefa II. v pohraničních lokalitách českých zemí.³

3 Viz např. Nancy M. WINGFIELD, *Flag Wars and Stone Saints. How the Bohemian Lands Became Czech*, Cambridge 2007; TÁŽ, *Statues of Joseph II as Sites of German Identity*, in: *Staging the Past. The Politics of*

S výjimkou rakouské⁴ a maďarské republiky se v ostatních státech nová moc a zejména nové symboly prosazovaly poměrně snadno. Byly totiž logicky spjaty s výsledkem světové války a představovaly tak vlastně „plody vítězství“, národního triumfu. Bylo třeba jen vhodně cézuru interpretovat, nejsnadněji jako formu zadostiučnění, odčinění nějakého hluboce zakořeněného traumatu. V českém prostředí se logicky nabízelo odčinění bělohorské porážky, coby logického vyústění „mytologicky“ pojatých dějin 19. století – velkého příběhu o českém národním obrození.⁵ Nastal čas, aby si „tři století trpící národ“ začal psát svoji vlastní samostatnou budoucnost. Takto byl ale převrat⁶ vysvětlován a konsenzuálně přijímán pouze etnicky českými občany státu. Zajímavé je, že nebyl učiněn sebemenší pokus z centra o využití slovenského „tisíciletého maďarského jha“. Kromě přece jen majestátněji působící mileniální cifry akcentovala ve slovenském prostředí se prosazující metafora také konstrukt původní československé jednoty. Pro německé, resp. maďarské, rusínské a polské spoluobčany byla pak výše nastíněná interpretace naprosto nesrozumitelná.

V rámci recepčního zákona z roku 1918 (č. 11/1918 Sb.) kontinuálně došlo i k převzetí poměrně propracovaného systému svátků a dnů pracovního klidu z dob monarchie. Jelikož se v českých zemích hlásilo před rokem 1918 více než 95 % obyvatelstva ke katolické víře, je pochopitelné, že tento systém byl značně ovlivněn závazným liturgickým kalendářem.⁷ V rámci tohoto eseje se však zaměříme výhradně na sekulární svátky, resp. takové, které jsou definovány jako státní svátky v širším slova smyslu. S výjimkou dne, který by pregnantně symbolizoval onen zlom, tj. 28. říjen, probíhalo redefinování a formální legalizace nového svátkového kalendáře relativně pomalu. To ovšem neznamená líknavě, spíše je namístě ocenit širší politickou (bohužel již ne celospolečenskou) diskusi nad tématem. Až v roce 1925 došlo k pokusu o komplexní definování svátkového kalendáře pomocí tzv. památných dnů.⁸

Půl roku po vzniku Československé republiky se v plénu Revolučního národního shromáždění objevil návrh zákona předložený skupinou levicových poslanců, kterým se měly rušit dosavadní svátky církevní a zavádět svátky národní a občanské. Argumentace byla silně proticírkevní a například požadovala, „aby veškeré veřejné zřízení bylo proniknuto duchem doby a zbavilo se přežilých pozůstatků dřívějších dob“.⁹ Ač iniciativa nedosáhla

Commemortion in Habsburg Central Europe, 1848 to the Present, West Lafayette 2001, s. 168–195.

4 Původní název „Německé Rakousko“ byl zakázán v rámci saint-germainské smlouvy z 10. září 1919.

5 Viz Marie KOLDINSKÁ, Bělohorský mýtus v českém historickém povědomí 20. století, in: *Per saecula ad tempora nostra: sborník prací k šedesátým narozeninám prof. Jaroslava Pánka*, sv. 2, Praha: Historický ústav AV ČR 2007, s. 934–939. Jan RYCHLÍK, Bitva na Bílé hoře a mýtus o třistaleté porobě (transformace mýtu v dějinném vývoji); in: *Literární mystifikace, etnické mýty a jejich úloha při formování národního vědomí*, Uherské Hradiště 2001 s. 85–93.

6 „Otcové zakladatelé“ nového státu, včetně T. G. Masaryka či E. Beneše prosazovali v souvislosti s 28. říjнем termín „revoluce“. Do veřejného diskurzu se však poměrně záhy prosadil pojem „převrat“. Tento zdánlivý detail má hlubší sémiotický význam, neboť to, co bylo převráceno, je stále totéž. V návaznosti na komemorační aktivity se začaly objevovat i názvy jako „den svobody“, „den osvobození“, případně „den neodvislosti“ či „den samostatnosti“.

7 Viz Václav VALEŠ, *Dny pracovního klidu v československém právním řádu (1918–1938)*, Brno 2008.

8 Pro následující text je klíčový zejména § 2 vládního návrhu, který ustanovoval památnými dny republiky Československé tyto: Apoštolů slovanských sv. Cyrilla a Methoděje 5. července, sv. Václava 28. září, Mistra Jana Husi 6. července, 1. května a 28. říjen jakožto jediný státní svátek podle zákona z roku 1919. Všechny tyto památné dny měly oproti dřívějšímu návrhu platnost na celém území republiky.

9 Národní shromáždění československé <http://www.psp.cz/eknih/>, tisk č. 705 ze dne 26. března 1919.

úspěchu, je třeba ji zmínit z důvodu prvního pokusu o saturování dne 28. října coby významného dne, resp. státního svátku. Na stůl legislativního procesu se totiž „zakladatelský den“ vrátil ještě téhož roku v září, přičemž v polovině října byl navrhovaný zákon úspěšně schválen. Dle jeho litery se stal 28. říjen „státním svátkem“ a byl tak symbolicky nadřazen všem dosavadním svátkům. V diskusi nad zákonem prohlásil mimo jiné tehdejší předseda vlády Vlastimil Tusar: „*Dne 28. října 1918 vznikla svobodná republika československá. Náleží tudíž tento den mezi nejvýznačnější dny v dějinách národa a státu československého a bude zajisté vždy dne toho vzpomínáno s myslí nadšením vzrušenou. Splňuje tudíž vláda zajisté přání všeho občanstva, předkládá-li osnovu zákona, kterou 28. říjen každého roku má platiti za svátek státní.*“¹⁰ Je však třeba si uvědomit, že na podzim roku 1919 nebyli v prozatím nevoleném Revolučním národním shromáždění přítomni zástupci národnostních menšin, proto Tusarův apel na „nejvýznačnější den v dějinách národa“. V rámci českých představitelů probíhaly interní diskuse (promítající se i do sporu mezi tzv. zahraničním a domácím odbojem) o tom, který den formálně označit za vznik státu de facto i de jure,¹¹ výsledný konsenzus byl poměrně konciliantní a bezproblémový. Jinak tomu však bylo u „nečeských“ zástupců. Slováci logicky plédovali pro 30. říjen, tedy pro den sepsání Martinské deklarace a tudíž interpretačně definitivního připojení druhé větve národa ke státnímu celku. Na takový návrh však nebyly ochotny přistoupit české elity a v plné nahotě ukázaly, jak paternalisticky a přezíravě si bratrství obou národních větví představují. Objektivně je však nutno podotknout, že by se s přesunem o dva dny oproti silnému emocionálnímu prožitku ze dne 28. října nesmířilo ani většinové české obyvatelstvo a symbolický náboj revoluce by byl naprosto nivelizován a rozmělněn.

Recepce státního svátku,¹² který je definován jako konstitutivní datum počátku či vzniku státního zřízení, je de facto jakýmsi lakmusovým papírkem vztahu ke státu jako takovému. Připomínání 28. října mělo svoji dynamiku s kulminačním bodem v roce 1928, kdy byla republika na vrcholu sil. Naproti tomu v dobách krizových, kdy se od státu nejrůznější skupiny odvracely, docházelo ke zpochybňování i data 28. října. V jeho respektování či naopak odmítání, ať už ze strany autonomistických Slováků, či negativistických Němců, můžeme současně vysledovat limity integračního potenciálu státního svátku jako takového.

Do státního kalendáře patřily ještě další dva dny, které lze svým způsobem vnímat jako konstitutivní, byť jejich funkce nebyla oficiálně nikde kodifikována. Ani ve výše zmíněném zákonu z roku 1925.¹³ Z předchozích dob monarchismu pronikla do republikánského systému oslava dne narození nejvyššího představitele. Tradiční kult panovníka byl vžitý a téměř samozřejmý, navíc postava věkovitého prezidenta T. G. Masaryka s nezpochybnitelnou patriarchální aurou plynule nahradila obdobnými charakte-

10 Národní shromáždění československé <http://www.psp.cz/eknih/>, tisk 1589, vládní osnova ze dne 20. 9. 1919. Státním svátkem se 28. říjen stal zákonem č. 555/1919 Sb. z. a n.

11 K diskusi o dni založení státu viz např. Tomáš G. MASARYK, *Světová revoluce. Za války a ve válce 1914–1918*, Praha 2005, s. 309–321.

12 Podrobněji viz Dagmar HÁJKOVÁ, 28. říjen a jeho podoby; in: Lucie Kostrbová – Jana Malínská a kol., *1918. Model komplexního transformačního procesu?*, Praha 2010, s. 219–232.

13 Navíc byl svátkový zákon spojován a podmiňován s následujícím zákonem č. 67/1925 Sbirky o placené dovolené. Ten všem zaměstnancům zaručoval 6, případně 7 nebo 8 dnů placené dovolené v souvislosti s počtem odpracovaných let.

ristikami obdařenou postavu mocnáře Františka Josefa I. Vedle tohoto svátku, pravidelně slaveného dne 7. března, byl státním establishmentem podporován ještě den 2. července. Šlo o výročí bitvy u Zborova, prvního většího vystoupení československých legionářů v Rusku. Dílčí vojenský úspěch při ofenzivě ruských vojsk z léta roku 1917 sice zapadl v celkovém neúspěchu útoku, o to více byl však posléze využit propagandisticky zahraničním odbojem, zejména T. G. Masarykem. Všechny dosavadní vojenské úspěchy českých vojáků bojujících však pod křídly habsburského orla nepřipadaly jako hlavní militární svátek nového státu v úvahu, proto byl nakonec vybrán den 2. červenec jako oficiální „svátek všech útvarů, ústavů a úřadů československé branné moci“.¹⁴ A zatímco 7. březen byl respektovaným dnem pro značnou část obyvatelstva, 2. červenec budil spíše rozpaky. Ač mohli například němečtí negativisté československý stát jako takový doslova nenávidět, přece jen k prezidentu Masarykovi určitou míru respektu zachovávali. V podstatě se dá říci, že kromě stoupenců komunistické strany nebudil Masaryk u žádné větší skupiny vysloveně negativní emoce. V případě Zborova tomu bylo jinak. Marginální podíl slovenských legionářů a pragocentrické pojmání svátku mělo za následek vlažné přijetí u slovenských obyvatel. Pro německé a maďarské občany byl Zborov naprosto nepřijatelný. V jejich očích představoval úsek fronty, který si díky „zradě českých vojáků na obou stranách bojiště“ vyžádal desítky padlých, mezi kterými se mohli nacházet i například příbuzní těch, již byli nyní nuceni „slavit“. Zborov i prezidentovy narozeniny sice tedy nebyly oficiálně uznány jako svátky, ani památné dny, v praxi tak ale byly pojímány. Do podoby a průběhu oslav vydatně zasahovaly státní a veřejné instituce. Propracovaným pedagogickým rozměrem měly systematicky a cíleně vychovávat k oddanosti ke státu.

Pokud členila dosavadní heterogenita recepce svátků občany československého státu nacionálně, pak u svátků posvěcených zákonem z roku 1925 procházely dělicí linky jinudy.¹⁵ Šlo o svátky, které svůj potenciál získaly ještě v dobách habsburské monarchie skrze různé skupiny obyvatel. Nový stát je pouze jaksi „převzal“ a modifikoval jejich význam a podobu pro své vlastní potřeby. Státní svátek 28. října tak byl doplněn dalšími památnými dny (jak zní oficiální diferenciace) a sice: 1. květnem (coby svátkem práce), 5. červencem (představujícím svátek sv. Cyrila a Metoděje), hned následujícím 6. červencem (svátek Jana Husa) a 28. září (svátek sv. Václava). Ač mají čtyři z pěti těchto svátků v zásadě náboženský charakter, byly zákonem vyňaty z liturgického kalendáře a byl jim nadefinován nový, primárně národní, politický a zejména státoporný význam.

„Zestátnění“ svátku práce lze považovat za jisté československé unikum, nicméně i tak byly komemorační aktivity po celou dobu existence první republiky výrazně stra-

14 „Význam této bitvy pro dobytí naší samostatnosti, jakož i hrdinství českých vojáků [...] ukládá čs. branné moci povinnost uchovati v paměti pro příští pokolení národa slavnou tradici bitvy zborovské. Nařizují všem útvarům, ústavům a úřadům čs. branné moci, aby každého roku výročí bitvy u Zborova – den 2. července – důstojně oslavovaly, jak ustanovením Služebního řádu I. Díl, 1–1–1, paragrafu 64 jest předepsáno.“ Z nařízení ministra obrany Fr. Udržala z roku 1928, cit. dle VÚA–VHA Praha, f. MNO – Prezidium I, inv. č. 1812, k. 31.

15 Přijetí zákona č. 65/1925 Sb z. a n. totiž předcházely vášnivé diskuse o povaze a významu svátků. Zástupci nejrůznějších politických proudů (například Alois Rašín) se vyjadřovali v tom směru, že nová republika a její občané nepotřebují svátky, které je odvádějí od práce a představují snížení produktivity práce.

nicky diferenciovány. Ke svátku se totiž přihlásily i nesocialistické strany. Ty pak o to více akcentovaly jeho „národní“ charakter na úkor stavovské výlučnosti coby svátku pracujícího dělnictva. V tom smyslu šlo stranické dělení napříč národnostmi republiky.

Jinak tomu bylo u svátku mistra Jana Husa. Jemu kladli houževnatý odpor zejména katolíci občané, ponejvíce tendující k Československé straně lidové. U slovenských občanů se k tradičně odmítavému katolickému postoji přidávaly ještě historické reminiscence na husity, coby loupeživé tlupy pustošící území horních Uher. Za situace, kdy se pojmem „husita“ rozumělo pejorativní označení neomaleného a invazivního Čecha, si je obtížné představit konsenzuální přijetí svátku kostnického mučedníka jako „celostátního“. Vždyť ani čeští Němci – na rozdíl od říšských – již dávno nevnímali Husa jako Lutherova předchůdce, ale spíše jako „čechomana“ horlícího proti německému etniku a jako instrument nacionálně-politického boje z dob konce monarchie.¹⁶

Měl-li některý z památných dnů jistou šanci integrovat, byl to právě svátek svatých Cyrila a Metoděje. Ten totiž reprezentoval ve svém historickém významu symbolické kulturní dědictví „prvního společného státu Čechů a Slováků“. Tím spíše, že jejich připomínání bylo v časech Uherska nežádoucí a jako takové zakazováno a potíráno. Potenciál však ani v tomto případě nebyl využit. Přílišné prosazování kultu ze strany církevních představitelů naráželo na tuhý odpor pokrokové části veřejnosti a slovenští ľudáci kult využívali k akcentování dualistického charakteru Velkomoravské říše, čímž legitimizovali vlastní autonomistickou doktrínu.

I poslední ze svátků měl nemalé předpoklady k tomu stát se skutečným sjednocujícím a „celostátním“ svátkem. Zatímco pro mnoho Čechů, ale i českých Němců, měly každoroční zářijové svatováclavské bohoslužby spojené s posvícením silnou a dlouholetou tradici, u Slováků se svátek prosazoval s obtížemi. A to i přesto, že vztah k svátku sloužil jako korelativ vztahu k oficiální katolické církvi s vrcholem při velkolepých oslavách milénia v roce 1929. Následná nacionalizace, resp. „čechizace“ svátku v průběhu 30. let vedla k částečnému vyprázdnění náboženského myšlenkového obsahu. Tak se ani svátek sv. Václava nestal celostátně respektovaným dnem, jenž by spojil a sjednotil veškeré obyvatelstvo státu bez ohledu na národnost, náboženství a politické přesvědčení.

Při zpětném pohledu na seznam nás možná překvapí skutečnost, že ani jeden ze svátků, resp. pamětních dnů, nebyl primárně slovenský. Přesněji nevycházel ze specificky slovenských tradic a reálií. Byť se například připomínaly narozeniny Milana Rastislava Štefánika nebo výročí Martinské deklarace, Praha se vlastně ani nijak výrazněji nesnažila o instrumentalizaci a rozšíření oslav na celé území. Totéž pak platí i o německé menšině. Zejména pak v období úpadku aktivistického tábora byli přední českoslovenští politikové podrobeni kritice, že státní establishment nikdy oficiálně nenabídl pro české Němce přijatelné „verze“ a interpretace státních svátků.

Na druhou stranu je nutné podotknout, že vynaložil nemálo úsilí k prosazování striktně čechoslovakistických a centristických podob oslav. A nešlo o žádný zlý úmysl, státní orgány se zkrátka pokoušely prostřednictvím svátků aktivně formulovat a prosazovat československé státotvorné poselství a formovat „ideálního“ občana. Instrumentarium, které k tomu bylo využito, bylo principiálně nerepresivní: školy, osvětové organizace, vojenská služba.

¹⁶ Viz Zdeněk HOJDA – Jiří POKORNÝ, *Pomníky a zapomínky*, Praha – Litomyšl 1996, s. 82.

Případy postihů za nedodržování svátkového kalendáře se objevují pouze výjimečně. Bylo v podstatě na libovůli lokálních úřadů, zda vůbec sankcionovat případy nedodržování pracovního volna, nezpívání hymen a podobně. Mnohem častěji se setkáváme spíše s přehlížením a tolerováním takovýchto drobných přestupků.

Technicky totiž šlo o prezentaci vlastního vztahu ke státu jako takovému. Neúčasti například na oslavách 28. října a ostentativním, možná i provokativním, slavením jiného dne dávali jedinci či celé skupiny na odív svůj negativní postoj ke státu, resp. k československé státní ideji. Například u německých občanů je s ohledem na jejich silně zakořeněný tradiční etatismus rozlišení těchto dvou významů na místě.

S ohledem na výše napsané a otázky položené v úvodu je možné tvrdit, že svátkový kalendář první Československé republiky svoji integrační a kohezní funkci nesplnil. To by však bylo příliš povrchní a nespravedlivé tvrzení, které by přehlíželo oboustranný vliv mezi státně definovaným svátkovým kalendářem a státem samotným. Je otázkou, nakolik lze a priori negativní vztah jistých částí obyvatelstva státu k jeho podstatě a k jeho ideologickým pilířům „otupit“ pomocí závazného státem deklarovaného systému svátků a oslav. Dané normy, ať už jsou, či nejsou prosazovány z pozice síly, budou vždy těmi, kdo odmítají samou podstatu zřízení, vnímány jako diktát. A vybrané fenomény z minulosti zřídka kdy nacházejí celospolečenský nekonfliktní ohlas. Tím méně pokud vznikají v období, jakým byla doba po první světové válce naplněná na jedné straně neopakovatelnou euforií a entusiasmem a na straně druhé hořkostí nenadálé porážky. Lze soudit budovatele československého státu, že jej chtěli podpírat těmi fenomény, o nichž se domnívali, že tvoří samu jeho podstatu a že jsou teleologickým vyústěním dějin českého národa? Vždyť toho, jak obtížné je najít „společnou řeč“ mezi po mnoho desetiletí i staletí konfliktními společnostmi, jsme svědky i dnes při nesmělých pokusech o hledání evropské identity a hodnot.